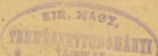

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék).
Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIL

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
rendkívüli közgyűlésére,

mely 1897. évi február hó 14-én (vasárnap)
délelőtti 10 órakor fog Budapesten a Közteléken
megtartatni.

Tárgyai:

1. Az egyesület alapszabályainak megváltoztatása, mely változtatások, részint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének megalkadásából, részint a természetes fejlődésből kifolyólag szükségessé váltak.

2. Határozatlan kimondása annak, hogy az OMGE. a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége központi teendőit ellássa.

3. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége központi köteleseit a hozzájárulási összeg megszavazása.

4. Az egyesület tisztikar, segéd- és szolgaszemélyzet szolgálati és fejelelmi szabályzatának megteremtése.

Budapest, 1897. január hó 16-án.

Gr. Dessewffy Aurél s. k.
elnök.

Gazdasági előadások.

(1897. február 15., 16., 17.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a földmívelésügyi miniszter támogatásával a f. ében rendezendő gazdasági előadások szervezte a következők:

Első nap. Február 15. (Htfő.)

Havas Miksa: „A jelzálogos kölcsönök és azok konvertálása”.

Cserháti Sándor: „Talajmívelésünk leggyakoribb hibái”.

Délután Mútrágya vita.

Második nap. Február 16. (Kedd.)

Hensch Árpád: „A belterjes gazdálkodás Magyarországon milyen viszonyok között indokolt?”

Kerpely Kálmán: „Takarmánynövények termelése.”

Rovara Frigyes: „A répagabóc irása.”

Molnár István: „Mezőgazdasági gyümölcs-termelés”. „A gyümölcsértékesítés módjai”.

Középtől vásárcsarnok megtekintése.

Harmadik nap. Február 17. (Szerda.)

K. Ruffly Pál: „Szarvasmarha és sertés gazdasági hizlalása”.

Boros Károly: „A szőlők újajánlása.”

A gazdasági előadások és mútrágya vita részletes tervezetét a „Köztelék” 8-ik számában közöltük, melyet az egyesület irodája az érdeklődőknek kívánatra megküldi.

Tavaszi luxuslövésárok.

A folyó évi luxuslövésárok a Tattersallban április hó 4., 5. és 6-án, továbbá május hó 3., 4. és 5-én fognak megtartatni.

Bejelentési iverk ezen lővésárookra kaphatók a Tattersall titkárságánál, Bpest külső Kerepesi-út (Tattersall), vagy az OMGE. titkárságánál.

A díjlovaglás és díjgratálás pedig május 12-én fog megtartatni.

Előleges értesítés.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tenyészállattársar rendező bizottsága 1. hó 29-én tartott ülésében elhatározta, hogy a f. évi **tenyészállattársar Budapestben május 2. 3. és 4-én tartassék meg.** A vásárra szarvasmarha, juhok és sertések bocsátatnak. Sertések azonban csak a földmívelésügyi m. k.

miniszter külön engedélye alapján engedtetnek a vásárra.

Ugyancsak elhatározta azt is, hogy ezen tenyészállattársar alkalmából — miután megfelelő fedett helyiségekkel fog rendelkezni — **gépkiállítás, mútrágya és erőtakarmany kiállítás** is rendeztessek.

Midőn is ezen körülményre az érdeklődők figyelmet felhívjuk, egyttal tudatjuk, hogy a tenyészállattársar és kiállítás programja legközelebb ki fog dolgoztatni és az érdeklődők rendelkezésére bocsájtatni.

Igazgató.

Pályázat.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodája részére két gyarmokói állás betöltése végett van szerencsém felhívni az azokra pályázókat, hogy okmányok egyszerű másolataival felszerelt kérvényeket az egyesület elnökéhez: Nagyméltóságú gróf Dessewffy Aurél urhoz intézve az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodájához f. évi február hó 14-ig benyújtani sziveskedjenek.

A pályázóktól megkívántatik a m. óvári akadémai vagy valamely hazai gazdasági tanintézet sikeres végzettsége, némi gazdasági gyakorlat, a magyar nyelven kívül legalább a német nyelv bírása és némi irodalmi jártasság igazolása.

Egy-egy gyarmokói állás javadalmazása évi 600 frt.

Budapest, 1897. január 30.

Forster Géza,
az OMGE. igazgatója.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk

megjelenvén, ajánljuk azt a tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe és kívánatra bérmentve megküldjük.

A közép-európai vámuinói a ten- gerentuli gabona ellen.

E tárgyban a bécsi cs. kir. gazdasági társaság által a budapesti nemzetközi gazdasági kongresszushoz benyújtott és általam képviselt indítványt, több oldalról tévesen, mint egy Németország és Ausztria-Magyarország közt ferveztelt vámszövetéséget tüntették föl. Pedig mi igazi agráriusok minden vámszövetésnek ellenségei vagyunk, a melyek az államok szabad mozgását évekre előre megszbájk. Szabad kereskedelmi és vámpolitika saját érdekeink és a szerződéses államok önállóságának megvédésére, de a szerződéses viszonyban levő államok területeinek szigorú elzárása elsősorban a tengertulit gabona-beözönlése ellen esetről-esetre váltakozó védvámokkal, — ezt a legmagasabb fix-vámok sem védének meg a gabona-beözönlés veszélyétől, — ez az a czel, a melyre mi törekszünk. S a fenti indítványunk czélja is az, hogy a szerződéses viszonyban álló államok ténykedési a belforgalomba nézve arra irányuljanak, hogy az egyik állam nyételes behozatali szükségletének fedezésére elsősorban a többi szerződéses államok használatának felkelték, hogy ezáltal a nagy világpiactól egy lehetőleg független terület létesülhessen.

Mac Kinleynek, az amerikai Egyesült-Államok elnökévé történt megválasztása, az amerikai ipar védelmének elve proklamáltatott az európai konkurrenzia ellen, minek megvalósulása a legközelebbi jövőnek van fentartva — „az amerikai iparnak — Amerika biztosítása” az a jelszó, a mely őt győzelemre vezette. „Az európai mezőgazdaságunk — Európa” kell, hogy jelszavunk legyen, ha ipartermékeink állandó exportja agryérmének hazai mezőgazdasági termékeinket feloldozni nem akarjuk.

Valamennyi közgazdasági kérdésnek megoldása azonban csak úgy lehetséges, ha nemcsak szép theoretikus beszédek gyártására szorítkozunk és tudományok kötetek irunk, hanem ha végre erőteljes, praktikus akció életheleptetését is kezdeményezzük.

A német gazdák szövetsége, bár meg volt győződve arról, hogy egy Németországból kiinduló, egyoldalulag elhatározott tilalmazása a gabona és őrleli termékek belföldi-határidő-üzletének, nem képes aztaz eredményt előlőzni, melyet a gabonaárak emelésével elérni óhajtanak, mégis teljes erejét felhasználta azon reményben, hogy ha egyszer a kezdet meg lesz téve arra, hogy a gabonaörberek terrorizmusát megtörjék, a többi államok, melyeknek érdekében fekszik hazai mezőgazdaságunk fentartása, csatlakozni fognak a megkezdett akcióhoz.

Ugyanígy kell az európai mezőgazdasági termelés az élnymoni szándékú valódsági és a börze által felszets szerint kidolgozott és kihasznált tengertulit konkurrenzia ellen megvédőnk, ezen szövetséghez való csatlakozásra gazdatársainkat felszólítani, ez által impulzust adni arra,

hogy az európai mezőgazdaság teljesen megnyerje az európai fogyasztást.

Minden európai államban, még az elsőrangú ipari államban, Angolországban is, az agrármozgalom hatalmas felüti fejét és a gazdákat érdekek védelmére hívja fel; annál követelőbb lép fel a kérdés Ausztria-Magyarországban és Németországban, ahol a mezőgazdaság képezi az állam felvirágzásának és boldogulásának alapkövét. Egy erőteljes, finansziálisan tekintetben egészséges gazdasztlly, virágzó mezőgazdaság képezik minden állam fentartó elemét; ellenben egy csak az ezek rovására nagyra felnevelt ipar az államra szélbontólag hat, amennyiben nemcsak a nagytöke spekulációtól teszi függővé, hanem a háztal-n proletáriusnak szerfeletti elszaporodásával az internaciális szocializmusnak is kiszolgáltatja azt. Tartsák ezt szemelőtt mindazok, a kik a közgazdasági feloldulásnak csak az iparban találják eszményét.

Mi nem engedjük át magunkat azon csalóka reménynek, hogy a tengertulit konkurrenzia megszűntetése magában véve elegendő befolyással lesz arra, hogy gabonaárainkat az elérni szándékolt renálitális magasságra emelje, azonban ezáltal mindenesetre egy fontos versenytárostól szabadulnánk meg piacunkon, ha a börtőlőt azon lehetőség megvonatik, hogy az árakat kedve szerint a tengertulit termelés valóságos vagy kidolgozott kinalata alapján leszoríthassa.

A kinalatnak minden csökkentése természetesen a gabona árát vonja az árak aránylagos emelkedését, hogy azonban az árak előreláthatólag minő magasságot érhetnek el, azt számokban kifejezni épp oly kevéssé lehet, mint hogy más oldalról elvitálni nem lehet azt, hogy a tengertulit konkurrenzia végeles megszüntetése a hazai termelésre kiszámíthatatlan előnyvel bírná és a mezőgazdasági termelés védelme élvéneg győzelme volna.

Hogy az önfentartási ösztön később mennyire fog minket arra kényszeríteni, hogy ugyanezen mód szerint a többi európai konkurrenzis területekkel szemben is állást foglaljunk, ma nem határozható meg. Észmiesre sincs azonban messze az az idő, amikor minden állam, amelynek érdekében fekszik, hogy mezőgazdaságát fentartsa, kényszerítve lesz arra, hogy a gabonabehozatalt a valódi szükség szerint szabályozza és csak akkor engedje meg, ha az saját termelésének veszélyeztetése nélkül történhetik. Esetről-esetre váltakozó gabonavédvámok, a valódi szükséglet behozatalának szabályozására, kapcsolatlan közkirátarak felállításával a belforgalomba a termelőkre részére való biztosítása, ugyancsak hasonló eredményeket szülnének, mint Kanitznak mindenesetre még energikusabb indítványa. Ezen kombinációján azonban azon előnye volna, hogy nem szükségesné a kereskedelmi forgalomban az állam aktív beavatkozását.

Legelőször azonban arra kell törekednünk, hogy a tengertulit konkurrenzitól megszabaduljunk és által mentőmunkánkhöz az első alapkövet letegyük. Remélhet, hogy nincs nagyon messze az az idő, amidőn az összes európai agráriusok velünk együtt azt kiáltják: „Biztosítsuk Európát az európai mezőgazdaságnak.”

Alfred Simitsch von Hohenbäum
birodalmi lovag.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatíró: Kerpely Kálmán.

Gabonatermelésünk hibái.

Ű A statisztikai kimutatások szerint hazánkban az éke alatt előlő területnek 80—85%-a gabonafeltekkel van bevetve. Eltekintve a tengeri és kölése erre 20%¹/₁₀ tö, még mindig 60—65-öt tesz ki azon terület, melyen búzát, rozsot, kényszer, ápal és zabot termelünk.

E kimutatásokból megtudhatjuk először azt, hogy mezőgazdasági termelésünk a gabonafeltekre van alapítva, s másodsor, hogy termelésünk ez által nagyon is egyoldalú válik.

Az egyoldalú termelés a jövedelem alakulására és állandóságára nézve igen nagy kőzkázattal jár, mely a mai valóság időben különösen fontolóra veendő.

Jelen alkalommal nem czélok azon módokról értekezni, melyekkel az egyoldalú termelés visszasiortása elérhető, hanem csak azon eljárásokra kívánom megbeszélteni, melyeknek következtetés alkalmával az egyoldalú termeléssel járó kőzkázatok igen növelé, tehát azon hibákkal kívánok foglalkozni, melyek a mi gabonatermelésünk gyakorlásánál észlelhetők, a melyek következményeik útján igen elősegítik a gazdasági válságot.

Eltekintve azon tényezőktől, melyek az egyoldalú termeléssel szemben mint olyanok szerepelnek, a melyeken emberi erővel segíteni nem lehet, itt csak azon hibák megbeszélésére kívánok foglalkozni, a melyeket mellőzni az embernek hatalmában van. E hibák pedig észlelhetők a gabona elvetésétől kezdve annak learatásáig, miert is foglalkoznunk kell azon hibákkal, melyek a természetzőn gabonafelőség megválasztásának elkövetnek, azokkal, melyeket a gabonafelők irágzása, a talaj elkészítése, a gabona elhelyezése a vetésfolyóban, a veltőmag megválasztása, a vetés, ápalás és aratása végzése körül tapasztalunk.

A természetzőn gabonafelőség megválasztása körül sok gazda ott követ el igen nagy hibát, hogy gazdasága óhajtatja és talajviszonyainak figyelembe vétele nélkül választja meg a feltelegét. E tekintetben különben két iralkodó irány érvényesül gazdánk körében: egyrészt ellensége minden újnak, csak a régiben van bizalma; másrészt pedig épp ellenkezőleg vának rohan minden új után. Ugy az egyik, mint a másik rész igen nagy hibákat követhet el.

A felteleg megválasztásánál ugyanis a gazdának legfontosabb feladata, hogy ismerje az eddig termelt felteleg jó és rossz tulajdonságait, ezeket ismervél csökkentheti a rossz és növelheti a jó tulajdonságokat. Ha a megválasztott felteleg tulajdonai nem elégítik ki a gazdát, azt jobhá tette javítással, vagy ha ez nem vezet czélhoz felcseréléssel, új felteleg beszerzésével. Az új felteleg beszerzése azonban csak akkor lesz helyénvaló, ha a terméstőbbet a költség fedezve ezen felül még jövedelmet is hoz.

Nagyon sok gazda mikor arra határozta el magát, hogy új felteleggel fogja emelni a gabonatermés hozamát, sarkalatos hibát követ

Növendék- és tenyészállatokra névres névres eljött a kárhozat, s vahas állatok számára se lehet ajánlani, ami mellet még meggyőző az, hogy bár ilyen tözeges melleszt a gazda a természetnek, nem veszerub az felelősségre vonható gyárló vilén, mert a tözeg — vegyi alkotása s tisztaságára néve — igen sokféle, s ezt ismeri a gazdának csak ritkán van módjában.

Különbözik már említett, hogy valamint a nyers melleszt úgy ezen feloldozott is csak egyéb takarmányok kíséretében, vagy abrak-takarmányok pótlójaképpen nyújtható oszkériben, pl. úgy, hogy 2 kiló zab helyett két kiló tözeges melleszt, vagy 1 kiló korak helyett ugyanennyi tözeges melleszt és így tovább egyéb abrak-takarmányok helyettesítésként.

Monostori Károly.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutrya Ferencz.

A ragadós betegségek elleni védekezésről.

A háziállatok között valamely helyen fellépett ragadós betegségek esetén az illetékes I. fokú hatóság legfontosabb, de egyáltalán legelsőbbségben teendő köze tartozik, a betegség megállapítása után, annak letelekezésével s illetéges szervek kiadására, nyilván ezen hatóságának a baj származási helye hatóságához távirati uton intézett értesítése és az ott nyomban fogatosított lelkiismeretes intézkedések mindenesetre az ilyen betegségek tovább terjedésének megakadályozását nagy mértékben elősegítik.

Az I. fokú hatóság ezen kötelességének némelykor egészen pontosan meg tud felelni, máskor egyes körülmények kifolyólag gyanítja a megállapított kor származását, igen sok esetben azonban a legelsőbbségben kutatás dacára sem képes nyomára akadni a betegség behurcolásának módjára, illetőleg annak forrására.

A hatóság a bántalom származását egészen pontosan meg tudja állapítani, ha a baj fertőzött vídékéről behozott állatot lép fel. Ha azonban valamely ragadós betegség oly helyen lép fel, hova ezen baj feltételező megelőzője az azon bántalommal a törvényben előírt megfigyelési idő s illetve az azon betegségnél meghatározott, ugynevezett lappangási időszak által újabb állat nem hozott, a hatóság kutatással a baj származására vonatkozólag sokszor eredménytelen, hacsak a véletlen nem vezet valamely szomszéd községben talált hasonló beteg állatra, mely arra enged következtetni, hogy a baj esetleg innen, a család egy vagy pedig valamely ragályfóto tárgy által hurcoltoltott szét. Vannak azonban esetek, midőn valamely helyen újabb állatot lép fel valamely ragadós betegség, mely helyett hosszú idő óta nem változtatták, hanem oda egy újonnan beszerzett állat hozottat be, vagy esetleg azon helyre, hol a bántalom fellépett, ennek fellépését megelőzőleg szintén hosszabb idő óta újabb állat nem is állítottat be s ilyenkor azután ugyszóval lehetetlen a fellépett betegség származását feltérteni, pedig az valamely ragadós betegség csak behurcoltoltat, mivel a ragadós betegségek csak fertőzés útján s illetőleg a már beteg állattal való, akár közvetett akár közvetlen érintkezés útján keletkezhetnek.

A ragadós betegségek behurcolásai módjának ismerete a behurcolás elleni védekezés egyik legfontosabb tényezője, mivel csak egy védekezési mód van, mely ellen, ha tudjuk annak mikénti terjedését s illetőleg annak a többi állatra mily módon való átragadását. Ha a baj egy vídékéről behozott állaton lép fel, természetesen az illető gazda s tisztálapon van azzal, hogy minék tulajdonitóját a

fellépett betegség által okozott károsodást s ha ezen fellépett betegséget valamely szomszárított állattal vitte be a gazdaságába, azon vésár állategészsegügyi felügyelőtől — hábr megis van győződve arról, hogy az általa vásárolt állatok még az onnan történt elhajtások is — talán jelentébe — meg lehet vizsgálva s kifogásoltan egészségüknek találattak, nem a legelsőbbség elismerését fog nyilatkozni s talán mégis meggyőződve lehet fertőzöttnek is így azon vásár látogatástól és szűkösgletének onnan való beszerzésétől s a legközelebbi alkalomkor egy másik vásárt fog felkeresni a hol talán ugyan egy fog járnai, mint az előbbi vásárról hazaszállított állatokkaljár. Az újonnan behozott állatokkal ugyanis minden esetben — különösen pedig akkor, mikor az országban valamely ragadós betegség, igen kiterjedten uralkodik — hárhónnan is kerüljenek azok haza s ha azon helyen az állategészsegügyi felügyelőt a legkorekterabban is gyakoroltatik, annak ki van téve, hogy azokkal valamely betegség hazavisz.

Hogy a gazda, kinek állatállományja egy ilyen vásárról hazaszállított állat által befertőzött, azon vásár állategészsegügyi felügyelőt nem a legelsőbbség dícséretét nyilatkozik, igen természetes, mivel általában nem oly részös a gazda helyzete, hogy egy ragadós betegség által okozott kárt — ha még oly csekély is — oly könnyen helyre tudjon pótolni. Más kérdés azonban az, 1. hogy joggal kifogásolja-e azon vásár állategészsegügyi s egyéb intézményeit és 2. kinek tulajdonitóját a gazda, hogy a megfelo állatállományát a hazaszállított állat befertőzte s az első pontot az az ott valószólino, hogy nem, a másodikra pedig, hogy maga magának.

Ugyanis az állategészsegügyi törvény értelmében a háziállatok birtokosi és mindazok, kik háziállatok gondozásával vannak megbízva, kötelesek a birtokukban, illetőleg a gondozóskál alatt álló állatoknak belső megbetegülését, vagy azok elhullását a község előljáróságának azonnal bejelenteni. Azonban részint az ezen bejelentéssel járó idővesztés megtakarítása, másrészt pedig és főleg az ilyen bejelentett megbetegedéssel konstatált valamely ragadós betegség esetén a hatóság által fogatosított intézkedésekkel járó költségek és az ezáltal okozott kár elkerülése végett, igen sok helyen a fellépett ragadós betegségek vagy általában nem jutnak a hatóság tudomására, vagy pedig csak akkor, a midőn ezt már titkolni nem lehet s ugyszóval az egész község állatállományára megbetegedett.

Oly helyről tehát, hol valamely ragadós betegség uralkodik s erről a hatóságnak nincs tudomása, a még egészséges, de már fertőzött állatok, ha azokat szakértő naponta többször is megvizsgálta, mindaddig, míg ezeken is a betegség ki nem tör, akadálytalanul szabadon tovább szállittatnak. Ezen szabad szállítást az megállapított a betegség s ha ezeken tünetek már fellépett, mintán a megtörtént fertőzés és a betegség kiterése közötti ugynevezett lappangási időszakban az állatokon betegsége utáni tünetek nincsenek, már pedig tünetek nélkül betegséget semmiféle szakértő nem konstaltat. A hol tehát ezen lappangási időszak elmúltik és a bántalomra utáni tünetek fellépnek, az megállapított a betegség s ha ezeken tünetek a vásárrétre való felhajtás előtt lépnek fel, az állatok nem fognak a vásárra bocsátatni, de ha ezen tünetek csak a vásárról való elhajtás után vagy a vásárról elhajtva a rendeltetési helyen való megérkezés után lépnek fel, akkor a bántalom is természetesen itt fog konstaltatni, de már csak akkor, ha ezen tünetek már megállapítottak. Ugyanezen körülmények által bekeres, ha az állatok teljesen vérsmentes helyről hajtják valamely vásárra, ha azokat oly uton hajtják vagy velők oly helyen fordultak meg, hol ezt megelőzőleg esetleg beteg állatok is jártak vagy be-

teg állatokkal érintkezésben volt ragályfó anyagok maradtak.

Ez tehát nem a vásáron az állategészsegügyi felügyelővel megbízott közegek mulasztásának róható fel, hanem a ragadós betegségek lenyegének tudható fel.

Sőt az is megtörténhetik, hogy az állatok vérsmentes helyről és vérsmentes uton hajtattak a vásárra, az uton nem is érintkeztek állatokkal és az uton, melyen hajtattak, ezt megelőzőleg beteg állatokkal nem hajtottak, tehát a vásárra nemcsak teljesen egészségesen, hanem határozottan minden fertőzéstől mentesen érkeznek és mindennek dacára a vásárról hazakerésze kiör rajtuk esetleg a ragadós száj- és körömájás. Ez esetben a fertőzés természetesen sehol másból nem történhet, mint csak a vásárról és még sem lehet ez ott a vásári állategészsegügyi felügyelőt okozni, mivel a vásárról nemcsak a beteg állatok fertőzhetnek, hanem a vásárról látogató községek is és éppen ez a leggyakoribb módja a betegség terjedésének. Ha pl. valamely gazdaságban a ragadós száj- és körömájás uralkodik s ezen gazdaságban az állategészsegügyi szaporitani kell, ezen bántalom a gazdát ma már alj riasztja el ettől, azonban mielőtt a vásárra menne csok kíváncsiságra és elmegy az istállóba, megnézi menyire győgbültat már a beteg állatok, megnézi azok száját is s ha ezen kíváncsiságának eleget tett, anélkül, hogy feltörtéte magat, elmegy a vásárra. A vásárra érkezve tudvalevőleg látog, hogy a gazda nem az utjába első előálló vásárra meg, hanem körüljárja az egyiket is, másikat is, megtapogatja, öszrefogdossa és már a korának meghatározása végett is a száját megnézi, mely eljárásával a megsemmisített állatokkal a legalaposabban befertőzötti. Ha az ilyen állatok azután valamely vérsmentes helyre kerülnek, az azokat megvásároló gazda természetesen szintén ezen vásár állategészsegügyi intézményeit fogja kifogásolni és annak fogja tulajdonitani az onnan haza vitt állatok között kiört ragadós száj- és körömájást.

Eböl tehát kitűnik, hogy a gazda által valamely vásárról vásárolt állatokkal behurcolt ragadós betegségek nem a vásári állategészsegügyi felügyelő bűnyé okozta.

Lássuk már most a második kérdést, mely szerint az ilyen behurcolt ragadós betegség esetén a megfelo állatállomány befertőzést magának a gazdának tulajdonítjuk.

A gazda valamely vásáron megvett állatokat, ha azok hazakereszték a legelsőb helyen azonnal a többi állatok közé állítja, nem is gondolva arra, hogy ezen állatokban valamely betegség eszjáró bent lehet s csak idő kérdése, hogy ezen már megfelo betegség eszjáróját — vagyis a megtörtént fertőzés után — mikor lép fel a betegség.

Ha a betegség fellépése után a beteg állatokkal el is távolítja onnan, ez már késő, mintán akkor a többi ott volt állatállományának a befertőzése megtörtént. Ha azonban — mint ez most már a legelsőb helyen, különösen az országban oly gyakran és oly nagy kiterjedésben uralgó ragadós száj- és körömájás következtében szokásban is van — a gazda az újonnan megvásárolt állatokkal nem a többi, már megfelo állatállomány közé állítja be, hanem egykötő egészen távol, külön helyzei el s a betegség ezek között itt lép fel, akkor még mindig módjában van a már megfelo állatállományt ezen betegség ragályától megvédeni.

Vannak továbbá esetek, midőn nem a újonnan behozott állatok között lép fel valamely ragadós betegség, hanem ezen ezek egészségesek maradnak és az újonnan behozott állatok megkerésztés követő hosszabb vagy rövidebb idő múlva a már ott volt állatállomány között lép fel valamely ragadós betegség. Ilyenkor az állategészsegügygel behatóan nem foglalkozó előtt ugyszóval megmagyarázhatlan ezen be-

Hirdetmény.

Aláírás

a Budapest székes főváros közönsége által kibocsátandó, évi 4 százalékkal kamatozó 100.000.000 korona névértékű adómentes törlesztéses kölcsönből

névértékű 30.000.000 k o r o n a kötelezvényekre.

Budapest székes főváros közönsége az 1896. évi április hó 14-én 30070. sz. a. kelt m. kir. belügyminiszteri leirattal jóváhagyott, 1896. évi január 22—23. és március 18-án 106. és 346. sz. a. kelt törvényhatósági bizottsági közgyűlési határozatok alapján fólveendő 100.000.000 azaz Egyszázmillió korona névértékű 4 százalékkal kamatozó adómentes törlesztéses kölcsönből, mely egész összegére nézve egységes jellegű kölcsönt képez, egyszöre 30.000.000 azaz Harmincmillió korona névértékű kötelezvényeket bocsát ki.

A kölcsön Budapest székes főváros területén létesítendő új közérdekű beruházások költségeinek fedezésére szolgál.

Budapest székes fővárosnak, mint kölcsönvevő adósnak, erre a kölcsönre nézve általános jogi elvek szerint fennálló kötelezettségén kívül a kamat és tőkerészeket fejében felvéveint fizetendő összeg biztosítására Budapest székes főváros minden jövedelme különösen is szolgál. Az ezen kölcsön után fizetendő annuitások a székes főváros évi költségvetésébe felvétné.

E kölcsön kötelezvényeinek, valamint az azokon levő kamatszélvényeknek teljes bétlyeg-, illeték- és adómentességét az 1896. évi XVII. törvényekik biztosítja.

A kölcsön 200, 1000, 2000, 5000 és 10.000 koronás, bemutatásra szóló részkötelezvényekből bocsátatik ki.

A kötelezvények után évi 4% kamat fizetetik minden év március és szeptember elején lejárt felváltós részletekben. Minden egyes részkötelezvény negyven darab kamatszélvényvel és új szelvényoszoratra, valamint új szelvényutalványra szóló utalványval van ellátva. Az első szelvény 1897. évi szeptember hó elején lesz fizetendő.

Ezen kölcsön 1897. évi március hó első napjától számított ötven év alatt, évenként március hó első és szeptember hó első napján Budapest székes főváros hatóságánál, a kötelezvények hálóján levő törlesztési terv szerinti tartandó sorsolások után kerül törlesztésre. Az első sorsolás kivételesen 1897. évi március hó 16-án tartatik a az ez alkalommal kisorsolt kötelezvények 1897. é. szeptember hó 1-én kerülnek visszafizetésre. A kisorsolt kötelezvény számai a magyar hivatalos lapban, azokivül Ausztriában megjelenő egy, valamint Németországban megjelenő legalább két újságban, a sorsolás után azonnal közzétettnek.

Budapest székes főváros fenntartja magának azt a jogot, hogy az első tíz év letelte után, vagyis 1907. évi március hó első napjától kezdve a hátralévő kölcsöntökét bármikor visszafizethesse akár sorsolás után nagyobb részletekben, akár sorsolás nélkül, hirlapi után közzétett hat halozetes felmondás mellett, egészben. *A kölcsönnek felmondása, vagy nagyobb mérvű kisorsolása tehát 1907. évi március hó 1-ig ki van zárva.*

A felváltó kamatszélvények a lejárat után azonnal, a kisorsolt kötelezvények pedig a huzás napjától számított hat hó leteltével az addig lejárt szelvényekkel együtt

BUDAPESTEN:

- a székes főváros központi pénztáránál,
- a Budapesti Bankgyesület Részvénytársaságánál,
- az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál,
- a Hazai Bank Részvénytársaságánál,
- a Magyar Általános Hitelbanknál,
- a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank r. t.-nél,
- a Magyar Jelzálog Hitelbanknál,
- a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál,
- a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál,
- a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
- a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
- az Angol-Osziptrák Bank budapesti fióktelepénél,

továbbá külföldön a e célra kijelölendő fizetési helyeken hat hónapig, ezontal pedig csupán Budapest székes főváros központi

Budapesti Bankgyesület Részvénytársaság. Első Magyar Általános Biztosító Társaság. Magyar Általános Hitelbank. Magyar Jelzálog Hitelbank. Magyar Országos Központi Takarékpénztár. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár. Hazai Bank Részvénytársaság. Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank r. t. Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank. Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Angol-Osziptrák Bank budapesti fióktelepe.

pénztáránál teljes névértékben, minden levonás nélkül váltatnak be. A kisorsolt kötelezvények beaváltásánál a kötelezvény lejártá napjáig még le nem járt kamatszélvények a szelvényutalványval együtt visszasaadandók; a hiányzó szelvények értéke a tőkeösszegből fog levonatni.

A kisorsolt kötelezvény beaváltására kitűzött határidő leteltével a kamatozás megszűnik.

A most kibocsátandó 30.000.000 korona névértékű 4%-os adómentes kölcsönkötelezvények az alatti feltételek mellett nyitvány aláírásra bocsátatnak.

Budapest en, 1897. évi január hó 30-án.

Budapest székesfőváros tanácsa.

Vonatkozással Budapest székes főváros tanácsának fenti hirdetményére és annak megbízásából, **30.000.000 korona névértékű Budapesti székes fővárosi 4 százalékos adómentes kölcsönkötelezvényekre esemel.**

Aláírás nyitattik.

Az aláírás 1897. évi február hó 3-án, 4-én és 5-én, szerdán, csütörtökön és pénteken,

Budapest székes főváros központi pénztáránál, a hivatalos órák alatt, továbbá

- a Budapesti Bankgyesület Részvénytársaságánál,
- az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál,
- az Első Magyar Általános Biztosító Társaságánál,
- a Hazai Bank Részvénytársaságánál,
- a Magyar Általános Hitelbanknál,
- a Magyar Ipar- és Kereskedelmi bank r. t.-nél,
- a Magyar Jelzálog Hitelbanknál,
- a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál,
- a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál,
- a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
- a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
- az Angol-Osziptrák Bank budapesti fióktelepénél,

valamint a nevezett intézetek helybeli fiókjainál a szokásos üzleti órákban a következő feltételek mellett történik:

1. Az aláírás ár **97 százaléknak**, tehát minden 200 koronás kötelezvényre 97 forint állapítottatik meg, hozzáadva a f. évi március hó 1-től az átvétel napjáig járó 4 százalékos folyó szelvénykamatot.

2. Az aláírás alkalmával az aláírt névérték **5 százaléka** biztosítékpenként leteendő. Ezen biztosíték vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számított értékpapirokban teendő le, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatóknak talál.

3. Minden egyes aláírási helynek fenn van tartva a jog, az egyes aláírásokra történő átengedést belátása szerint meghatározni.

4. Az átengedés az aláírás befizetése helyen, melynél az aláírás történt, lehető rövid idő alatt megtörténik. Ha az átengedés az aláírásnál korosobbet tenne, a biztosíték felesleges része haladéktalanul visszaszadatik.

5. Az aláírtó aláírására átengedett kötelezvényeket az 1897. évi március hó 1-től folyó kamatkörül szóló szelvényekkel együtt folyó évi március hó 5-től kezdve legkésőbb f. évi május hó 31-ig az első pontban megállapított aláírási árnak és a szelvénykamatoknak megfizetése ellenében ugyanazon helyen, melynél az aláírás történt, átvenni tartozik. Az átvétel megtörténte után az átengedett összegre letett biztosíték elszámoltatik, illetőleg visszaszadatik.

Bejelentési levek a fentemített aláírási helyeken díjmentesen kaphatók Budapestben, 1897. évi január hó 30-án.

KIS HIRDETESEK.

Haak magától és a szerkesztés korlátlan, ártalmatlan, kivétel nélkül a közzétett hírekért a közlő felelősnek van a közzététel felelős.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélhelyéget vagy levelezőlapot küldenek.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kik valamely jelűs híreirel ajánlatukat kiadványunkba küldik, azokhoz a megfelelő levélhelyéget csatolni kötelességnek tartják, és kiadványát az saját költségén nem továbbírja.

BETÜLTENDŐ ÁLLÁS.

Ireink
Alak... (Text regarding recruitment or positions)

Uradminté intézői

Alak... (Text regarding administrative roles)

Tejgazdászági

Alak... (Text regarding dairy farming)

Mezőgazdászati

Alak... (Text regarding agriculture)

Felsőbb

Alak... (Text regarding higher education)

Herceg

Alak... (Text regarding the Duke)

Herceg

Alak... (Text regarding the Duke)

Gazdászai

Alak... (Text regarding agricultural roles)

Állást keresők.

Alak... (Text regarding job seekers)

Önkéntes

Alak... (Text regarding volunteers)

Tejgazdászai

Alak... (Text regarding dairy farming)

Gazdászai,

Alak... (Text regarding agriculture)

Gazdálkodó

Alak... (Text regarding management)

Állatok

Alak... (Text regarding animals)

Felsőbb

Alak... (Text regarding higher education)

Gazdászai

Alak... (Text regarding agricultural roles)

Cépezés,

Alak... (Text regarding partnerships)

Gazda,

Alak... (Text regarding farmers)

Aprilis Évi

Alak... (Text regarding April 1st)

Cépezés,

Alak... (Text regarding partnerships)

Állatok

Alak... (Text regarding animals)

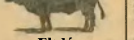
Felső

Alak... (Text regarding higher education)

Felsőbb

Alak... (Text regarding higher education)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Gróf Apponyi

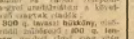
Gróf Apponyi... (Text regarding Count Apponyi)

VEGYESEK.

Olajpoczás

Olajpoczás... (Text regarding oil companies)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Temes-Gyarmant

Temes-Gyarmant... (Text regarding a region)

Megvetés

Megvetés... (Text regarding sowing)

szab. hímérleg

szab. hímérleg... (Text regarding a scale)

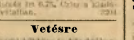
Szép

Szép... (Text regarding beauty)

Tavaszbuzát

Tavaszbuzát... (Text regarding spring weather)

Énlád

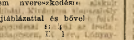

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Vetésre

Vetésre... (Text regarding betting)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Földirtások

Földirtások... (Text regarding land clearing)

ANT. RITTER V. BOISID

ANT. RITTER V. BOISID... (Text regarding a name)

GUT WOPRSCA

GUT WOPRSCA... (Text regarding a location)

Dr. Lendl Adolf,

Dr. Lendl Adolf, preparatoriuma... (Text regarding a doctor and school)

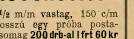
Pokrocz

Pokrocz... (Text regarding a name)

Sonnenschein B.

Sonnenschein B. Budapest, Károly-kürt 5.

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

A keményszemű

A keményszemű... (Text regarding a person's character)

8 kilós postacsomagokban

8 kilós postacsomagokban... (Text regarding postal services)

ANT. RITTER V. BOISID

ANT. RITTER V. BOISID... (Text regarding a name)

GUT WOPRSCA

GUT WOPRSCA... (Text regarding a location)

Dr. Lendl Adolf,

Dr. Lendl Adolf, preparatoriuma... (Text regarding a doctor and school)

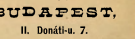
Pokrocz

Pokrocz... (Text regarding a name)

Sonnenschein B.

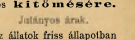
Sonnenschein B. Budapest, Károly-kürt 5.

Énlád

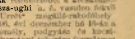
Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Énlád

Énlád... (Text regarding a dog or animal)

Bérszántás gőzekével.

A egujbáb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** tulajdonképpen vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőrszántási vállalkozó.

Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Meghívás

Pesti magyar kereskedelmi bank 55-ik rendes közgyűlésére,

mely 1897. évi február 13-án délutáni 6 órakor a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereségy felosztása iránti határozat és a felmentés megadása.
3. Alapszabályszerű igazgatósági választások.
4. Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választását.

Az alapszabályok 19., 20. és 21-ik §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvénye három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésben résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíttetni, kinek szomban szintén részvényesnek kell lenni.
A szavazati jog érvényesítése czéljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18-ik §-a értelmében folyó évi február hó 10-ig a bank értékpapír-pénztárának letelendő, hol is az 1875-ik évi XXXVII. törvények 198. §-a és az alapszabályunk 45-ik §-a értelmében a megvizsgáló évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvethető.

Budapest, 1897. január hó 28-án.

Az igazgatóság.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portamentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Közelek).

Á R A N Y

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsáokban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolság rendelkezési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 50 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árat egyesületünk pénztárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendő.

VÉD. JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. ügyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Eladok

Jól összerפורított 45.000 gyökeres zölös párosítást, 100.000 hazai vesszőt fajszítván. Ripária portálison, Olasz Rizling, Budai zölös, Bálint, Bakator, ezre 110 frt. Csemegefajók Portálison: Schussia piros és fehér vegyesen, Muskát Lunel, ezre 120 frt. Rupestria monticola: Pannuti, ezre 130 frt. Berlandierin Mészefőhöz, ezre 200 frt. Hazai vesszők: Juhfark, Bálint, Olasz Rizling, Budai zölös, Fehér zölös, Oportó, Zairos fekete, ezre 3 frt. A vesszők épek, s minden károsodástól mentek. Kivételre szűkei védőműtől számos elismert levelet mutathatok föl. Megrendelésnél az ár 1/4-ét foglalni kérem. Ötjányok készítésére 1897-re előjegyzést elfogadok:

BURGYÁN LAJOS

3045

Kőves-Kálá, (Zalamegye.)

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

HIRDETÉMNY.

1897. JAN. 4. ÉVI.

A magyar kir. államvasutak a kereskedelemügyi magy. kir. Miniszter ur Ö Nagyméltóság rendelkezésére a pályaszíj-üzemeltetési vonalon Pannagy-út és Terecskő állomások között, előbbi állomástól utóbbiáig 1.200 kilométernyire hószállítási „Pannagy-Dyantsányig” Évesben azaz évi összehajrási 20-200 megengedjék.

Ezen útvonalon csak 1000 tonna súlyú által feladandó és a csap részére érkezés igyora és többé nem fogadandó, valamint a gyári munkások Pannagy-út állomására és viszont való szállítókra van korlátozva.

Budapest, 1897. január hó 27-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utóbbi gondos megfigyeléssel.)

80%
olajmegtakarítás.

Önműködő

sűrű zsiradékhoz
vas- és rézből,
elsőrendű

80%
olajmegtakarítás.

kenőszelencék

egészen rézből,
vagy egészen vasból,
minőségben.

TOVOTE kenőzsiradék.

Az eredeti TOVOTE kenőzsiradék egyedül elarusított.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kann és Heller,
Budapest.